

Bán Zsófia

Alvóbéka

Miklós Tamásnak

A kezdetről beszélek, figyelj.

Amikor reped, jössz; az a végszavad.

Amikor morajlik a víz, amikor Héraklész-erejű árhullám ragad magával, visz, cibál, híz kifelé egy ismeretlen erő, lök előre, taszigál kíméletlenül, majd mint a dagályos tenger, híz, szív vissza a mitologikus idők grafitszürkéjébe, na, az a te időd, kicsikém; akkor jössz, nincs más megoldás.

Amikor reped, úszol, mint ezüst pikkelyű hal. Mert hal vagy, ez a kezdet.

Erről nincs majd emléked, nincs tudásod, vagy ha egyszer mégis felvillan egy távoli, vakító fény, talán épp oda térsz vissza, ahol most vagy, az idők előtti időbe. Mindegy, bonyolult, majd később megbeszéljük.

Most erre figyelj, ez a feladat. Hal vagy és hal leszel, Okeánosz kései gyermeke, a szakálla őszbe borul már, mire végre megfogansz, noha története szempontjából ennek semmi, de semmi jelentősége, sőt, jelentése sincsen, mert számára az idő nem létezik, nincs elmúlás, nincs vég, nincs kezdet, *ilyen egy antik reggeli*, rikkantja Okeánosz, a csúfondáros, amikor végre megtörténik, mert neki aztán semmi sem drága, de onnan nézve, ahol én állok, ahonnan szólomatlak, itt igenis van vég, és van kezdet, s e kettő hirtelen összecsap, mint egy kétirányból érkező, dupla szökőár, úszol vízben, úszol levegőben, mint lebegő, lecsapni készülő, szárnyas krokodil, úszol, mint akinek a világra csusszanó, vértől izamos élete múlik rajta, ússzál, csillagom, ússz, hagyd magad vitetni az árral, a csalóka, langymeleg áramlattal, ne feszülj neki, engedd el magad, különben nekicsapódsz az első sziklának, és ezt nem akarod, babám, hidd el, ez most nem az a pillanat.

Örvényről örvényre haladsz, nyugodtan, módszeresen, hagyod magad szépen lehúzatni a fenékre, mert csak ott enged el az alja, hideg démon, csak onnan tudsz kilőni, fel a víz színére, a levegőre, amelyet ugyan nem ismersz, de szerveid van hozzá, a megkímélt állapotú, parányi tudód, még nem tudod, mire való, mire mész vele, de tudnod kell, levegő nélkül csak a kopasz fák, a sivatagos, száraz folyómedrek, levegő nélkül csak a porladó nyelv, levegő nélkül sincsen zene sem, de hogy mi a zene, azt elmesélni nem, csak mutatni tudom, hallod a csilingelést? Hallod a zöld béka dallamát? Erre alszol majd el minden este idekint, akárcsak most, odabent. Anyád persze ideges már, türelmetlen, mint mindig, nem kell a béka, anya, hagyjad, mondja, de elalszik tőle rögtön, mint annak idején, amikor ő volt baba, bealszik, mint a tej, és akkor már csak hárman vagyunk ébren ebben a sötét, csillagatlan éjszakában, a nagy, zöld béka, te, meg én, minden este ugyanez a dallam, amelyet évekkkel, évtizedekkel később is felismersz, a mozdulat, amellyel felhúzod, mint egy finom óraszerkezetet, ott lapul a tenyeredben, és majd a te gyereked is erre alszik el. De előbb még annyi mindennek kell történni, előbb még világra kell jönni, nevet kell szerezni, kilesni, hogy mégis, hol adják, fától fáig lopakodni, lombkoronán rejtőzködni, szíveket hódítani, de vigyázni, nehogy a vonalra lépj, csakis a fehér köre, különben neked annyi, pedig még alig éltél. Erre azért lehet figyelni, nem? Előbb az élet.

Előbb még fogócska és kidobós, meg a hangyás bizsergés odalenn, előbb a félsz, aztán a féltékenység, a szorongás színes, akkurátusan szétozott pakkjai, mert nehogy azt hidd, hogy mindig ez lesz, ez a nyugodt, kozmikus lebegés. Felsorolni mindent nyilván nem tudok, hogy a majd előtt mi minden lesz, mert még a most is odébb van. Késel, késel. Mindig így lesz? Elkésel mindenhol? Mindenki rád vár, te meg teszel rá? Csak bevonulsz, mint aki a lényeg, amikor már feszt áll a bál, smink igazít, és fényes entrée? Igen, erről beszélek én is, az entréeról. Ezt kéne végre felfogni, s ha fel, akkor csinálni. Történjék meg. Csak kiállsz, mély levegő, és entrée. Nem olyan bonyolult dolog. Csak kiállsz, és nem, nem tekered a zsinórt a nyakad köré, nem a boád, noha bálba mész csakugyan, egy színes, bonyolult karneválba. Majd később elmondom.

Hallod a nagy, zöld békát? Hallod, amit mondok? Mit gondolsz, kinek beszélek én, figyelsz te egyáltalán? Mímeled a figyelmet, mint egy dörzsölt kiskamasz? Odébb van az még, kicsikém. Vagy hagyjuk a békát? Jöjjön inkább a kiscémoll szimfónia? Amitől jobban ellenek a tehenek? Mondd utánam, ell-e-nek a te-he-nek. Szép nyelv? Felismered? Na, ki vagyok én neked? Igen, Pupikám, a csúf, öreg nagyanyád. Jól van, azért ne legyél már ennyire tárgyilagos, arra ott van neked az édes jó anyácskád. Kicsit tiltakozz, szeress.

Nem akarom elképzelni, hogy ott lebegsz, és nem tudod, mi a végszó. Csak lebegsz, ringatózol, míg elcsurog a lábad közt a sűrű, ragacsos idő. És ez itt premier, csillagom!! Még főpróba sem lesz! Tizenegy napja, hét órája és harminchét másodperce beszélek hozzád. Harmincnyolc, harminckilenc. A végszó az idő. A jelszó az idő. Nem kell tudni, csak érezni. Ha tehát érzed, hogy idő van, akkor jössz, mint akit Dávid parittyájából lóttak ki, és most már, igen, jönnöd kéne tizenegy napja, hét órája, stb. Tudod te azt. Ha akarnám se tudnám elmagyarázni, mi az idő. De ha csak ezen múlik, ha csak akkor méltóztatsz, hát legyen, de jelzem, erősen hiányos lesz a jegyzék, komolyan korlátolt.

Az idő az, hogy hét mérföld és otthon vagyok, az, hogy innen már hazatalálok; az idő az, hogy hogy megváltoztál, meg az, hogy jó, semmit se; az, hogy fába vésett név, meg az, hogy esti fuvalat; az, hogy felállsz, meg az, hogy elindulsz; az, hogy vészesen fogy, de nem tudjuk micsoda – és ezzel a nem tudással, ezzel telik, de nem múlik; na ez az idő. Most jobb?

Nem akarom elképzelni, hogy ott lebegsz, és nem tudod, mi a végszó. Na figyelj, jön a mese.

Hosszú história, de egy a vége – ha megy a víz, jönni kell.

Csak egy könnyű, áttetsző hártya, semmi több. Átnéz rajta a nap, kint süvöltő, hideg szél, jeges tenger, apály, dagály, föld, víz, semmi. Ha kinyitod a szemed, látod a remegő hárttyát, a burkot, látod a feltartóztatott szelet, látod odakint a sötétben pislákoló fényeket, látod, hogy van élet, van világ, hogy aki hordja a megtartó hárttyát, téged is megtart. Ez az első házad, nem kell több, jobb. Mégis, előbb-utóbb indulni kell. Ha lehúnyod a szemed, hallod, ahogy az idő hárttyája muzsikál. Lépj rá a hanghídra, lazán, puhán. Ez lesz a jövő emlékezete.

A béka meg csak mondja, mondja, csilingel, letekeredik, felhúszom, semmi. Az alvóbéka lukra futott, zimezum. Coki, nagyikám.

Bikinivágást kér?, valahonnan az ősködből rémlik, a fájdalomküszöbön túl, valaki áll és beszél, valaki kérdez valakit, diskurálás egy antik reggelen, jön egy kérdés, de

csak a hangsúlya, a lejtése jelzi, hogy kérdés, a tartalma viszont rejtély. Mit kérdezhet ez a mosolygó szemű fiatalember, és vajon kihez intézi szavait, a száját a maszkja takarja, de a maszk fölött a szeme azúrkék-csintalan, mint egy Capri-öböl, egy grotta azzurra, mosolyog ez a gyémántos doktor, a fehér köpenye mellére tintakék betűkkel hímezték, hogy Dr. Diamant, mindezt most zöld műtősruha fedi, vidám maszkabál, de engem nem ver át, tudom, amit tudok, a tintakék név emléke hirtelen felvillan, de helyébe ez a lüktető, vakító, fehér fájdalom lép, amely hullámokban érkezik, apály és dagály, a gyémántos kis doktor meg csak beszél, beszél, mint aki végre megtalálta helyét az univerzumban, végre megoszthatja ügyes-bajos dolgait, csobogva fecseg, mint a csermely, köldökzsinór, mondja, meg hogy a császár meztelen, tudta?, kérdi Dr. Diamant, és nem világos, hogy figyel-e rám egyáltalán, hallja-e a torkomból feltörő hangokat, az üvöltést, de itt egy pillanatra elbizonytalanodom, beszélék hozzá, de nem tudom, hogy a szavakat most mondom vagy csak mondani fogom, netán előző nap osztottam meg vele a mai mondandómat, összecussusszannak az igeidők, mint a Föld őskorában a tektonikus lemezek, nyakatekert, nyakatekert!, ismételtgeti, mint egy mondókát, már világos, hogy játszani hív a doktor, és én ezt a nagyra nőtt kisfiút nem hagyhatom cserben, nem játszottak veled eleget, ugye, édesem?, de mi az elég?, meláztam el egy pillanatra, és jött nyomban a megvilágító válasz, az elég az, ami most van! Valaki csináljon valamit, a fájdalom vakító fehérje a szemembe világít, arcok hajolnak fölém, jóságosak és bátrak, nem tükrözik vissza a szememben gyűlő pocsolyatrettegést, és ekkor végre, tisztán hallom a beszédüket, hogy a nyak köré tekeredett a köldökzsinór, meg hogy császár, ennek a császár a mániája, a kimondott obszessziója, rendben, mondom mimelt belenyugvással, mert látom, többre megyünk, ha látszólag együttműködök, adjuk meg a császárnak, ami az övé, pedig egy lófaszt neki, gondolom, amiről azonban mélyen hallgatok, nehogy tömlöcbe vessenek, kerékbe törjenek és felnégyeljenek, selyemzsinórral megfojtsanak, aláírok én mindent, ki merészelne utólag reklamálni, az jöjjön ide, ebbe a kietlen, steril terembe a hideg fény alá, ki ne bölintana itt bármire, és ekkor, ekkor, egyszer csak hallom a kérdést, noha eddig nem kérdezett semmit, csak locsogott, beszélt össze-vissza zsinórról, nyakról, fulladásról, mint aki legalább is fenyeget, de most, most kristálytiszta hallom a hozzám intézett kérdést, egy kérdés! *Bikinivágást kér?*, azúrkék szeme mosolyog a maszkja fölött, bikini, bikini, tudom én azt, ne segítsen, távoli szigetek a Csendes-óceánon, narancsszínű, gyűrűs korallzátonyok, atollok, csendes, part menti öblök, színes, néma halak, tengertől elzárt lagúnák, melyek víze az idők folyamán kiédesedett – na ez is az idő! –, higgye el, doktorúr, egyszer majd maga is kiédesedik, egyszer mindnyájunkból elpárolog a só, és mivel ekkor, kezében szikével, még mindig kérdőn néz, bölintok, rábizom eljövendő, napfényes nyaraim minden reményét, bikinivágást, persze, mi mást, azt kérek doktorúr, azzal lassan ereszkedni kezdek a füves leszállópályára és puhán, zökkenőmentesen leteszem a gépet, let's put this baby on the ground.

Csak azért mesélem, hogy tudd, nem a levegőbe beszélék.

És jó lesz, ha nem húzod itt a végtelenségig, mert felrobbanok, mint az atom.